

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

7DE ÅRG.

DEN 22 JULI 1906.

N^Ö 43

OBS. Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes. **OBS.**

INNEHÅLL: Wilhelm Tham. — Hertiginnan af Västergötland jämte prinsessorna Margareta och Märta. — Furstligt besök i Sverige. Engelsk lustjakt i Stockholm. — "En af de stilla" af Elin Ameen. — Märklig ugräfning i Lund. — Jättebranden i Stockholm. — Konungen samt hertigparet af Västergötland med prinsessor i Göteborg. — Rysk militär på Åland. — En rysk saltsjö. — Veckans porträttgalleri. — Goodtemplarorden. — Industrielt 50-årsjubileum. — C. F. Samuelsson. † — Brokigt utomlandsnytt.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1906

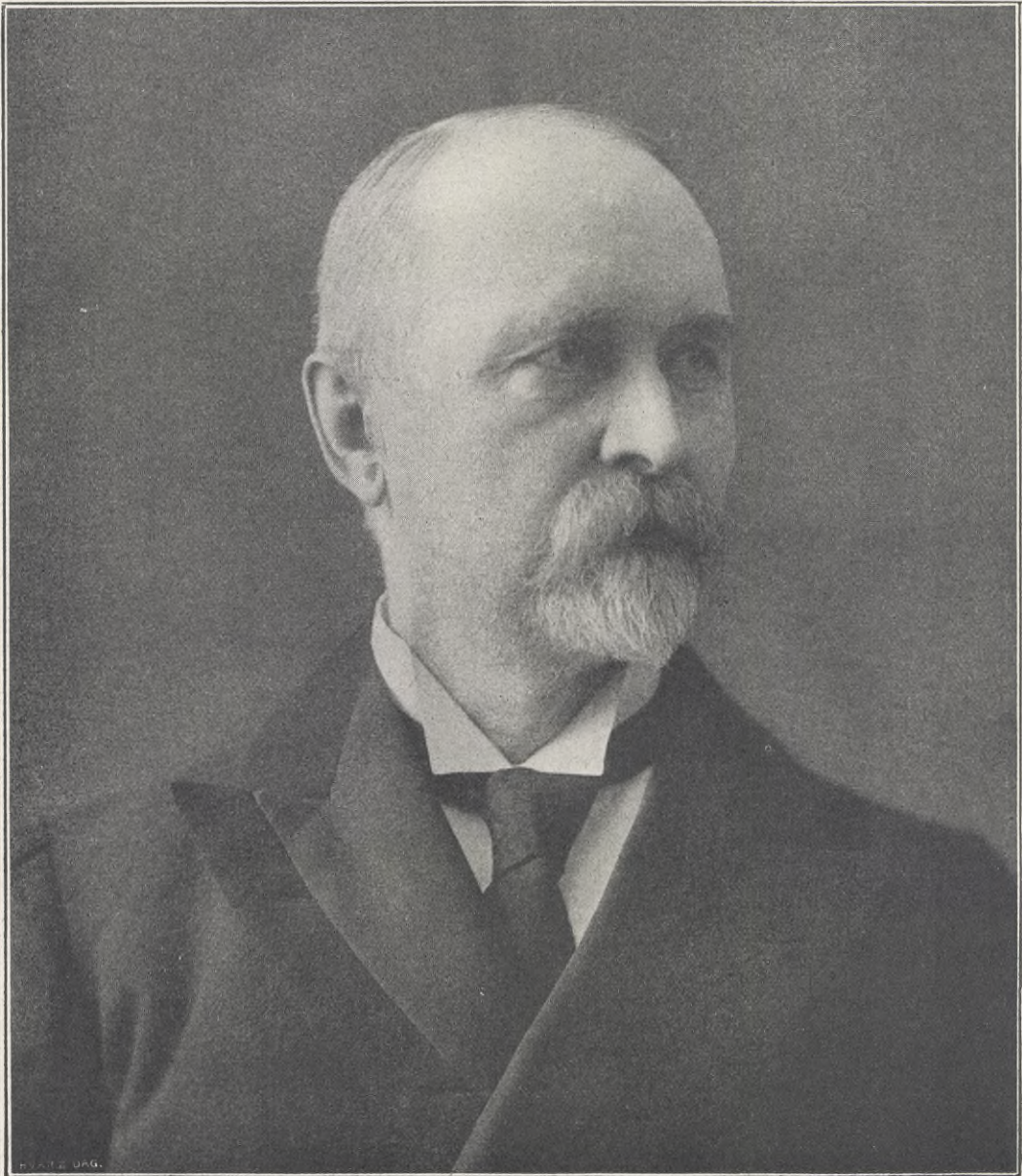

Foto. Flodin, Stockholm.

WILHELM THAM.
BRUKSPATRON.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Stålm.-Obg.

WILHELM THAM.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Fastän Huskvarna har en gammal historia, tillhör det i viss mening de senaste decennierna. Och detta emedan arbetet aldrig bedrivits med kraft, förrän det där befintliga gevärsfaktoriet år 1820 öfvergått i enskilda mäns ägo. År 1867 blef det Huskvarna Vapenfabriks aktiebolags egendom.

Detta bolag dref rörelsen med energi under de följande åren, men konjunkturerna voro så dåliga, att i midten af 1870-talet hälften af aktiekapitalet kunde anses förloradt. Under sådana brydsamma förhållanden valde bolagsstämman den 1 juli 1876 till verkställande direktör Wilhelm Tham, då anställd som öfveringeniör vid Ankarstrums bruk.

Redan i december samma år tillträdde den nyvalde chefen sin befattning, och därmed begynte en ny æra för Huskvarna. Nya vägar för tillverkningen beträddes, och under de följande åren öppnades verkstäder för gjutgods- symaskins- och sist velociped-branscherna. Fabriksområdet förvandlades till en liten stad för sig, hvarest nu omkring 1,100 arbetare inneha stadigvarande anställning. Tillverkningsvärdet, som år 1876 utgjorde 225,923 kr., har stigit till 3,251,000 kr. för år 1903.

Bakom en dylik yttre utveckling ligger helt naturligt ett gediget, väl planlagt och outtröttligt arbete, hvilket endast de kända, som stått chefen nära. Mäktigt af initiativ och en oerhörd arbetsförmåga har brukspatron Tham aldrig sparat någon möda, då det gällt att utveckla och förbättra det etablissement, för hvilket han nu i mer än ett fjärdedels sekel stått och fortfarande står som ledare.

För sina arbetare har brukspatron Tham sört som en fader. Så långt, han ansett det möjligt, har han gång efter annan förbättrat deras aflöningsvillkor på samma gång som den dagliga arbetstiden blifvit inskränkt. Därför har också förhållandet mellan arbetsgifvare och arbetare varit det bästa.

Med öppen blick för de förde ar, en intellektuell, vaken och dugande arbetarekår erbjuder, har brukspatron Tham nedlagt stora kostnader och hvad mera är ett verkligt personligt intresse för skolans utveckling inom Huskvarna samhälle. Tack vare detta har ock Huskvarna skola, som på 1870-talet låg i fullkomlig lägervall, utvecklats till en af de bästa i vårt land. Tränne skolhus betingande en sammanlagd kostnad af 145,000 kronor hafva på bolagets bekostnad blifvit uppförda samt försedda med förstklassig materiel. I dessa undervisas omkring 800 barn af 24 lärare och lärarinnor. Dessutom finnes en högre folkskola, som talrikt besökes. Förutom i vanliga skolämnen lämnas undervisning i handarbete, trä- och metallslöjd samt matlagning.

Bakom allt detta sociala arbete står, som sagdt, brukspatron Wilhelm Tham, om hvilkens lifssyn och lifsmål jag ber få anföra följande från Social Tidskrift hämtade skildring lämnade af en person, som genom långvarigt arbete stått honom nära:

“Kortast kan brukspatron Tham karaktäriseras som en *modärn kristen*. Den, som känner honom, kan ej undgå att få ett starkt intryck af, att det är de djupaste krafterna i kristendomen, som bestämma grundtonen i hans inre lif, och att det är den därur framvuxna synen på den yttre världen, parad med en ursprunglig och genom samvetsgrann öfning fullkomnad förmåga att objektivt uppfatta lifvets realiteter, som ledt hans verksamhet i stort som smått.

Det är så ovanligt, kanske mera bland svenskar än bland andra folk, att den som längre tid haft högsta ledningen af en institution eller affär, vänjer sig att förakta detaljerna och låter en oöfverstiglig mur skilja sig från de lägst ned vid basen stående arbetarne. För brukspatron Tham är intet så ringa, att det ej kan bli föremål för hans intresse och omedelbara

ingripande. Att t. ex. den ena stunden avsluta en större affär eller bestämma om anläggningen af en ny verkstad och den nästa se till huru en olämplig befunnen del af en kamin, en bössa eller en cykel skall omändras, hör för honom till det alldagliga. Och den honom minst sympatiske arbetaren kan inför honom klaga sin nöd lika väl som den mest afhållne afdelningschefen, och den förre har samma utsikter att få rättvisa eller hjälp som den senare. Det är den kristnes respekt för människan, i hvad dräkt hon än är klädd, som lyser fram i hans förhållande till sin omgivning.

Men kan *en* person hinna med allt, stå ut med allt? Naturligtvis icke, men brukspatron Tham har den för en chef ovärderliga förmågan att känna detaljerna utan att tappa bort sig ibland dem. Därför kan han ock acceptera nya förslag från hvem som helst af sina underordnade. Afundsjuka om åran af initiativ är honom främmande, därför att hela hans egen verksamhet är full af initiativ. Bjudas goda skäl för det nya, blir det aldrig i längden förkastadt, äfven om det i början skulle möta ogillande. Ingen vet bättre än brukspatron Tham, att ett lyckligt samhälle aldrig någonsin är byggt af *en* person, utan genom samverkan af många under insiktsfull och intressegivande ledning. Häri framträder återigen den kristnes uppfattning om betydelsen af den mänskliga individens frihet och rätt att lefva sitt eget lif.

Foto. Flodin, Stockholm.

Kitché: Bengt Sjöberg

HERTIGINNAN AF VÄSTERGÖTLAND JÄMTE PRINCESSORNA MARGARETA OCH MÄRTA.

I dessa dagar har hertigparet af Västergötland och prinsessorna anländt till Särö, där den hertiglga familjen, särskildt med hänsyn till prinsessorna Margaretas och Märtas hälsa, ämnar under en månad njuta af den kraftgivande västkustluften.

Senaste porträtt.

FURSTLIGT BESÖK I SVERIGE.

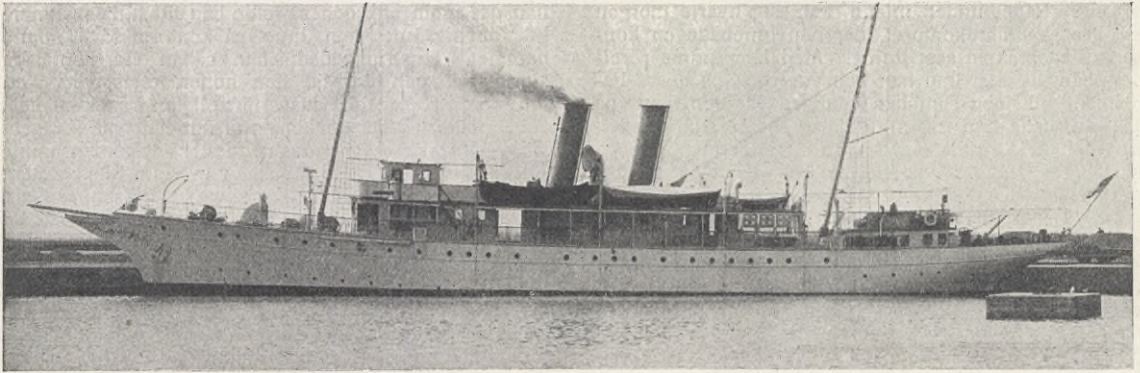
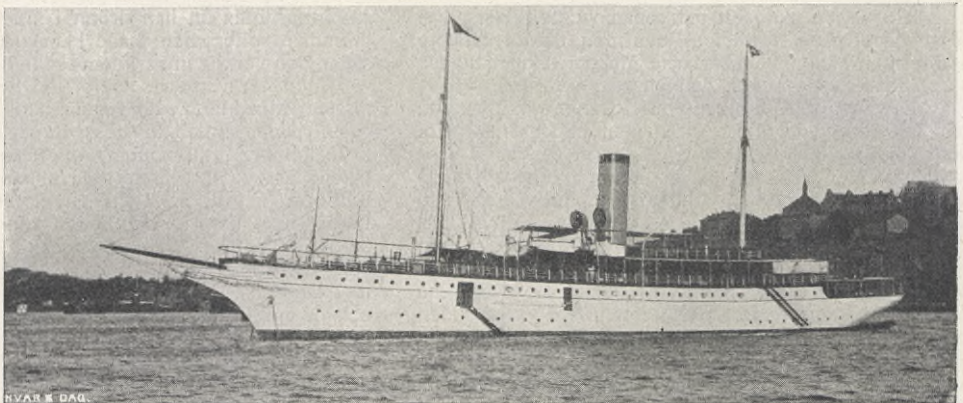

Foto. A. Nilson, Helsingborg Kliché: Bengt Skjerveparre.
STORHERTIG AUGUST AF OLDENBURG.

Efter fotografi. Kliché: Bengt Skjerveparre.
PROF. MELIOUKOFF (1) OCH DUMAMEDLEMEN ALADIN (2),
de tvende virkelige ledarne af det mægtige Konstitutionella-Demokra-
tiska partiet i Ryssland.

Storhertig August af Oldenburg har under några dagar ombord å sin ångjakt "Lensahn" besökt Helsingborg och därunder gjort talrika utflykter i de vackra omgifningarne. Vi återgifva ett under besöket taget porträtt af storhertigen samt en bild af den magnifika lustjakten.

HVAR 8 DAGS fotograf i Sthlm.

STOR ENGLSK LUSTJAKT I STOCKHOLMS HAMN, tillhörig m:r Singer, och som fått mottaga besök af Konungen. Kliché: Bengt Skjerveparre.

EN AF DE STILLA. FÖR HVAR 8 DAG AF ELIN AMEEN.

Han hörde till dessa fridsamma och obemärkta, som lefva stilla fram sitt lif och ej göra minsta väsen af sig. Regelbundet infann han sig hvarje morgon på grosshandlarekontoret, där han innehade en kontorists anspråkslösa ställning. Med långsamma rörelser hängde han upp hatt och ytterrock på deras bestämde spik, och som han vanligen var den förste på platsen, hade han ingen att hälsa godmorgon. Sedan satt han hela förmiddagen vid sin pulpet på den höga skrifstolen, med det bleka ansiktet böjdt öfver kontorsböcker och räkningar, steg endast upp för att gå något ärende in till chefen eller möjligen ombesörja något ute i staden. Sällan talade han med kamraterna, hvilka frågade honom, om han aflagt tysthetslöfte. Då log han endast stilla, men blef aldrig förnärmad. Ingen hade på alla dessa år sett honom stött eller ens upprörd. "Tråkmåns" var det öknamn kamraterna gifvit honom, men hvarken de eller chefen kunde annat än erkänna hans plikttröhet och flit, hvilket ersatte, att han arbetade något långsamt. Den siste på middagen att lämna kontoret, liksom den förste om morgonen, kunde kamraterna aldrig locka honom ut på restauranter eller kafféer, vare sig till middag eller afton. Han behöfde sin lön till annat, sade han, och dessutom roade det honom inte alls. Han gick alltid direkt hem, ty han hade ett hem, hustru och barn. I detta hem hade han visserligen en ännu mer underordnad plats än på kontoret, och där var det aldrig någon som frågade efter hans mening eller tycke. Hans hustru, som funnit mannens lön för liten inkomst till att uppfostra barn och lefva som hon önskad, hade sedan flera år inackorderingar, såväl damer som herrar, och hon förde spiran i huset med despotisk enväldsmakt öfver man, barn och den tjänarinna, som oftast inte fanns, utan med rödgråta ögon och vettskrämd uppsyn, i regel lämnade efter en månads släp och tråttjänst. Mot inackorderingarna var frun däremot idel huldhed och strålande välvilja. Hon var en angenäm värdinna, hade ett godt bord och stor förmåga att ställa det trefligt för dem. Om det icke var hennes hjärta som talade härvidlag, låg det i hennes intresse att visa sig så. Lika rapp och fortfärdig som mannen var långsam och obeslutsam, förenade hon stor arbetsförmåga med ordning och en viss talang att sammanhålla sin lilla stat af olika inackorderingselement såväl som det privata familjelifvet bakom kulisserna. Ty åt köks- och gårdsidan var det som hon uppfostrade man och barn och förde tyrannens regemente öfver den piga som alltid var ny och ovan. Här kokade det lättretliga humöret ohejdat öfver, här föllo skarpa ord och såväl rättvisa som orättvisa förebråelser samt någon gång en örfil när det var alltför galet.

Af barnen voro ett par redan vuxna, äldsta dottern hade plats i telefon, och den därefter hjälpte modern i hemmet. Gossarne gingo i skolan, likaså den lilla tioåriga Märta, den yngsta.

I ett litet gårdsrum hade husfadern sin fredliga vrå, dit han drog sig undan strax efter middagsmåltiden, och där han sedan tillbrakte rasten af dagen. Dessa middagsmåltider voro en stor plåga för hans skygga natur med alla dessa främmande människor, hvilka han ej kände eller brydde sig om, och hvilka snart lärt sig att i honom se samma obetydliga nolla, som familjen själf gjorde. Till kvällsmåltiden kom han aldrig, den hämtade han åt sig i köket af öfverblifna rester som han förtärde på sin kammare. Vintertiden lagade han en brasa åt sig, tog af sig den luggslitna kontorsrocken, han hade samma motvilja för nya kläder som för nya människor — drog på sig sin gamla urblekta nattrock, tände sin pipa och slog sig ned i den rankiga, trasiga länstolen. Där läste han och drömde, ty han var egentligen en drömmare, en kän-

slomänniska och idealist. Men detta var något som hans omgifning aldrig förstätt sig på och därför slöt han det inom sig, och så lefde han sitt stilla ensamma lif för sig, ute som inne, på kontoret såväl som i hemmet. Hustrun talade han sällan vid, hon hade aldrig tid, och det lät hon honom oftast veta i en ton, som afböjde all vidare förtrohet från hans sida. Han hade städse en känsla af, att han var i vägen, vare sig i köket, i hennes rum eller i de gemensamma sällskapsrummen. Så kröp han in i sin lilla vrå utan att svara ett ord utan en skymt af missnöje i sitt sinne eller minsta agg i sitt hjärta. Han fann det alltsammans så naturligt och var inte van vid annat. Det hade alltid varit så, äfven i deras ungdoms vår, då de dock verkligen älskat hvarandra. Han hade älskat och beundrat henne för hennes vackra ansikte hennes arbetsförmåga, hennes hurtiga sätt och friska humör. Hon hade älskat honom därför att han var så god och medgörlig, därför att han behöfde någon som tog vård om honom, hette det då. Senare förändrades det till, att han var en "beskedlig stackare" som aldrig kunde komma sig upp i världen, ej hade "ruff" i sig och inte af det praktiska förstod så mycket som att slå en spik i väggen. Sina egna affärer hade han aldrig förstätt att sköta, ehuru det aldrig klickade på ett öre i räkenskapsböckerna på kontoret. Felet var att han aldrig kunde säga nej, när någon bad honom om hjälp, han kunde "lagt af sig ända till skjortan på bara kroppen", klagade frun. Hon kunde däremot säga nej, hade hon inte det gjort och hållit efter honom, hur hade det då gått med dem! Så många barn och små inkomster samt skulder att afbetala för borgensförbindelser, som han låtit narra sig till. Hade han inte varit en sådan stackare, hade hon inte behöft detta släp och stret med inackorderingar. Hur tidt och ofta han än fick höra detta, var det alltid som ett piskslag, ty han måste erkänna, att hon hade rätt. Men hon förstod ej, att han icke *kunnat* säga nej den gången, när det gällt en annan människas framtid och lif.

Fadern och barnen kände hvarandra föga. Barnen hade tidigt lärt sig att se honom öfver axeln, han hade ingenting att säga öfver dem eller i huset, och han gjorde ej heller sin makt som familjens öfverhufvud gällande. Hade han någon gång en tanke eller en åsikt, som han vågade ge form i ord på sitt stilla, undfallande sätt, nedtystades han genast af hustrun med ett snäsigt: — Det där begriper du inte, för du är så gräsligt opraktisk, och från de äldre barnen med: — Du förstår inte din tid, pappa, du är så gräsligt gammalmodig, du följer inte med nya tidens utveckling och sed. Och de hade rätt; han förstod ej nya tidens anda och seder, allt omkring honom var så annorlunda än han drömt i sin ungdoms världusa drömmar, eller han hade kanske då ej sett världen sådan den verkliga var, utan sådan han trott den vara?

Men där var en som förstod honom och som han förstod, lilla Märta, den yngsta, hans lifs enda solglimt, dess rikaste innehåll, dess djupa ömhet. Hon brukade komma intill honom om eftermiddagen med sina läxböcker och läsa dem, medan han höll på med sina tidningar och annan lektyr. När hon var färdig förhörde han henne, och sedan kom deras stora fäststund. Då kröp hon upp i hans knä eller drog en stol tätt intill hans och lade sitt ljuslockiga hufvud mot hans axel. Och så berättade han sagor för henne, och de trötto aldrig, ty han tog dem ur sin egen fatatur, och de voro vackrare och mera tjusande än Märta någonsin kunde läsa dem i böcker. Däremellan pratade de om allt upptänkligt, både om det som var roligt och det som var ledsamt. Ingen kunde ha trott, att han kunde tala så mycket eller att han kunde skratta i kapp med barnet. Men hände det då, att

(Forts. å sid. 686).

MÄRKLIG UTGRÄFNING I LUND.

Efter fotograf.

Kilohé: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Gbg

Lund är utan tvifvel i Norden den plats, som är rikast på fornlämningar, särskildt från medeltiden. Hvarhelst inom staden eller dess närmaste omgivning grundgräfnings företagas, blottas för nära nog hvarje spadtag saker från forna dagar.

I många fall kan det vara ganska svårt att ens tillnärmelsevis fastställa, hvar Lunds gamla kyrkor och kloster legat, enär de flesta för flela hundra år sedan jämnats med marken och så råkat i glömska, detta senare särskildt som kartor och anteckningar ej alltid äro tillfyllestgörande.

För bortåt 14 dagar sedan påbörjades i Lund grundgrävning för uppförandet af en nybyggnad för I. O. G. T. Redan från första början visade det sig att man här hade skäl att vänta ovanligt rika fynd. Så ha hittills, förutom en hel del smärre, för arkeologen mycket intressanta saker, tvänne träkistor och tio murade grafvar anträffats, de flesta med synnerligen väl bibehållna skelett. Ja, i en af skallarne från 1300-talet början fanns ännu oförmultnad hjärnsustans! Vidare ha påträffats murar af en större byggnad, allt tydande på att här stått en af Lunds många kyrkor. Genom undersökningar af arkivarien Weibull har också så godt som säkert konstaterats att S:t Michaels kyrka haft sin plats just här. Den uppfördes troligen omkring 1240 och förstördes någon gång under midten af 1500-talet.

Vår bild visar några murblock från S:t Michaelskyrkan och till vänster en af de murade likkistorna. I samma graf finnas förutom ett fullständigt skelett

ordnade rester af andra; och så har varit förhållandet i så godt som alla de funna grafvarna. Detta förklaras så att man i gamla tider, särskildt då kyrkorna egentligen icke hade några vidare inkomster utöfver hvad försäljningen af grafplatser inbrakte, sällan lät den döde orörd hvila i sin graf mer än 30—40 år. Efter denna tid begrofs ett nytt lik i samma graf, hvarvid de gamla benen rafsades undan och nedmyllades huller om buller, då grafven fylldes igen o. s. v.

I grafmuren är ett uthugg, en "grafnisch", i hvilken ett lerkrus med träkol brukade placeras. Man har härtill tänkt sig olika förklaringar: antingen är detta en kvarleva från hednatiden, då den döde på sådant sätt fick sin "resmat" till Valhallafärden, eller ock har man därmed velat borttaga liklukten, hvilket ju kunde vara af behofvet påkalladt, då grafvarna sällan lägo mer än en half meter under jordytan.

I en af grafvarna, en graf från omkring år 1300, ha icke mindre än fyra dylika nischer med urnor och träkol anträffats.

En af träkistorna och nästan alla de murade grafvarna ha förflyttats till och i sitt ursprungliga skick med skelett etc. uppsatts i Kulturhistoriska museets trädgård i Lund, där intendenten Karlin, som ständigt öfvervakar gräfningsarna, med anledning af de rika fynden i söndags höll ett intressant, talrikt besökt föredrag.

Gräfningsarna fortsättas med stor ifver och man har anledning att vänta ännu mycket af desamma.

V. P.

BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG.

(Forts. fr. sid. 684.)

husmodern kom och hastigt öppnade dörren för att se hvad de hade så roligt åt, tystnade de tvärt, och han såg smått skamsen ut, medan Märta satte sig kapprak på stolen och stirrade rätt framför sig.

— Jo, ni ha roligt ni två åt rakt ingenting som vanligt, medan vi andra bara släpa och tråla för att hålla ihop allt, kunde hon säga; tonen lät skarp, men hon menade nog inte så illa; — och så fästigt ni ha det sedan — när hennes blick föll på en tallrik med godsaker, som fadern köpt att traktera Märta med; — det är till så'nt öfverflöd de fattiga slantarna gå.

Men egentligen brydde hon sig ej om, hvad de två gjorde där inne eller hur de roade sig. Så hård var hon ej, att hon icke unnade mannen glädjen med flickan, och när pappa skötte om Märta, var hon ur vägen och lärde sig sina läxor ordentligt. Bättre det, än att hon slank kring gatorna med skolkamrater, när mörkret bröt in, som fallet var med pojkarne, hvilka hon aldrig kunde hålla reda på och som visade sig tämligen styfsinta och likgiltiga gent emot ovett, tillsägelser och öfrilar. De voro så vana därvid, att de till sist blifvit slöa och okänsliga.

— Ni förstår inte, att jag håller af er som alla mödrar sina barn, och att jag bara vill ert bästa.

Nej, det förstodo de ej — inte tvillingarne Kasper och Nisse, som hellre sett, att moderskärleken och omvårdnaden yttrat sig på ett annat sätt.

Då hände en dag det mest oväntade, det som aldrig fallit någon in att tänka eller ana. Den bleke, stilla familjefadern lade sig helt tyst ned att dö efter endast ett par dagars sjukdom. Det kom som ett åskslag öfver familjen, alla grepos af på en gång bestörtning och en känsla af sorg, som mest liknade samvetskval. Änkan fick det ena hysteriska anfallet efter det andra, döttrarna gingo omkring med blek, förvildad uppsyn och okrusade luggar, Kasper och Nisse gråto öfverljudt och blefvo turvis inkallade till inackorderingarnes privatrum för att tröstas med sötsaker och tjugufemöringar, men snyftade lika hårdt, när de kommo ut och visade sina uppsvällda ansikten. Först inne i deras eget rum stannade gråten. De kommo i grål om slantarne och slutade med slagsmål, men ihågkommo dödsfallet, blefvo ångerfulla, togo hvarandra om halsen och kommo öfverens om att köpa ett par gemensamma skidor att turvis begagna, något som länge varit deras önskningsmål.

Det var bara en som, bortglömd af alla, hvarken grät eller gjorde väsen. Stilla, blek och förskrämd satt lilla Märta i en vrå inne i dödsrummet och försökte fatta, hvad som händt, och när hon riktigt förstod det, tänkte hon, att det var omöjligt för henne att lefva resten af sitt lif utan pappa. Det var bara ett som tröstade henne och fyllde hennes lilla hjärta med stolthet och en stor, stor tacksamhet. Till ingen annan hade han sagt ett ord till farväl eller häntydtt på, att han skulle gå bort — bara till henne.

Han hade tagit hennes ansikte mellan sina händer, dragit det ned mot sitt bröst, kyssit det ljusa håret och sagt:

— Tack, min lilla solstråle, för det du lyst och glittrat på min glädjelösa stig. Gud välsigne dig, barnet mitt, blif en god, mild och ädel kvinna och minns alltid din far med kärlek, men sörj inte, att han gått bort; ser du, min lilla flicka, han var redan länge så trött, så trött!

Hon upprepade orden om och omigen för sig själf; hon skulle aldrig glömma dem, aldrig, och inte heller sin pappa.

Den döde blef föremål för allas intresse, delta-gande och sympati. Inackorderingarna gingo mycket tyst i sina dörrar, talade dämpadt, mest om dödsfallet och den döde och hvilken älsklig personlighet han varit. Änkan var otröstlig; mellan de hysteriska anfallen satt hon som förstendad och stirrade framför sig

med stel blick och mörka ringar kring ögonen. När hon lugnat sig något, löstes hennes tungas band, och då talade hon i en ström af ord om den döde. Hur stilla, god och tålig han varit, hvilken utmärkt karaktär, hur afhållen af alla. Hennes fantasi och känslöstämning skapade en lyckade aldrig ägt, och som hon nu fann förlorad för alltid. Barnen talade sins emellan om fadern med en aktning och tillgifvenhet, som de aldrig i lifvet skänkt honom. Han växte nu till en storhet, nästan ett helgon, som ej kunde nog prisas och värderas. Sorgkläderna gjordes så djupt sorgliga som möjligt — änkans krusflorsslöja skickades tillbaka, därför att den var några centimeter för kort och det var endast i skymmingen eller efter mörkrets inbrott, som slöjorna och krusflorshattarna lades af på grund af sparsamhetsskäl.

I lifvet hade han nöjt sig med den lilla trånga, mörka gårdskammaren, där han haft sin fridlysta vrå; nu lades han på lit de parade i ett af de bästa rummen, kläddes i spetspydd svepning, och kring kistan sattes bladväxter och kandilabrar med brinnande ljus. Hade han kunnat slå upp sina ögon, hade han nog genast slutit dem igen för denna bländande glans, hvarmed de i lifvet aldrig varit vana; och hade hans hjärna kunnat tänka en enda tanke, skulle det hafva blifvit: "Detta är icke jag, utan en annan, eller är det en underbar dröm." Men hans ögonlock voro slutna öfver de brustna ögonen, och hans blåbleka, fina drag hade endast samma stilla frid öfver sig som alltid i lifvet.

Begrafningen blef mer än "hederlig" den blef som en rik mans. Praktfulla kranzar höljde kistan, från "maka och barn till en älskad, djupt begråten make och fader"; från släktingar, hvilka plötsligt ihågkommit en förut ofta ignorerad släktskap; från inackorderingarna, hvilka slagit sig ihop om en jättekrans — af änkan i all tysthet snabbt värderad till femtio kronor —; från kontorschefen till "den mångårigt pliktrogne vännen", hvilken han i lifvet aldrig titulerat annat än med ett högdraget "han"; från kamrater "en gärd af aktning och tillgifvenhet", m. fl. Till och med prästen, för hvilken han var fullkomligt okänd, höll ett glänsande liktal, därtill påstött af änkan, däri han prisade hans dygder och hans lifsgärning, ej mindre stor därför att den skett i det tysta — i pliktroget arbete och i samlifvet med en älskad familj, som nu stod djupt sörjande vid bären. Änkan fick härvid åter ett hysteriskt anfall, och det var med möda man kunde föra henne från gravnen till vagnen, hem till den fästliga begravningsmiddagen.

Redan dagen därpå började dock lifvet i hemmet återtaga sin vanliga gång. Änkan kände en liten ångestfull beklämning, när hon började besinna, hvad allt hade kostat. Inte därför att hon ångrade något, visst inte, men i alla fall . . . Den döde hade ju ej kunnat ha någon glädje af allt detta . . . Men nu efteråt fanns det egentliga intet annat att dra in på än att möjligen minska prästens honoror för de vackra ord han sagt.

Flickorna speglade sig ofta och tyckte, att sorgkläderna klädde dem ofantligt och gifvo dem ett intressant och distingeradt utseende. Nisse och Kasper funno det likaledes intressant, att de fått vara hemma från skolan fem dagar och att de hade krusflor om rockärmen.

Men så fort hon hade tillfälle därtill, smög sig lilla Märta in i det nu så bedröfligt tomma gårdsrummet, kröp upp i den trasiga gamla länstolen och tänkte på de timmar hon där tillbragt, de enda lyckliga i hennes barndom. Hon försökte att inte gråta, han hade bedt henne, att hon inte skulle sörja. Han hade varit så trött, så trött, hade han sagt. Hvarför hade han varit så trött? Det förstod hon inte, men en dag, när också hon blef så trött, att hon inte orkade lefva, skulle hon få gå till honom. Den tanken, det hoppet ville hon föra med sig på färden genom lifvet.

JÄTTEBRANDEN I STOCKHOLM.

KONUNGEN BESER BRANDPLATSEN.

En jättebrand inträffade tisdagen d. 10 juli på e. m. i Stockholm, då icke mindre än tre kvarter på Söder kring Torkel Knutsonsgatan. Krukmakaregatan och Hornsgatan härjades af elden. Elden uppstod i ett nybygge genom ovarsamhet vid eldning, i det att en del bråte skulle brännas upp. Icke mindre än sju hus brunno, däraf två stora femvåningshus, hvilka stodo i ljusan låga. Det var t. o. m. fråga om att med dynamit spränga en byggnad i luften, för att därigenom hincra eldens vidare framfart. Den käckä brandkåren presterade ett utmärkt arbete och blef dagen därpå aftackad af konungen personligen, som då besökte brandstället och därpå brandstationen vid Johannis kyrkogård.

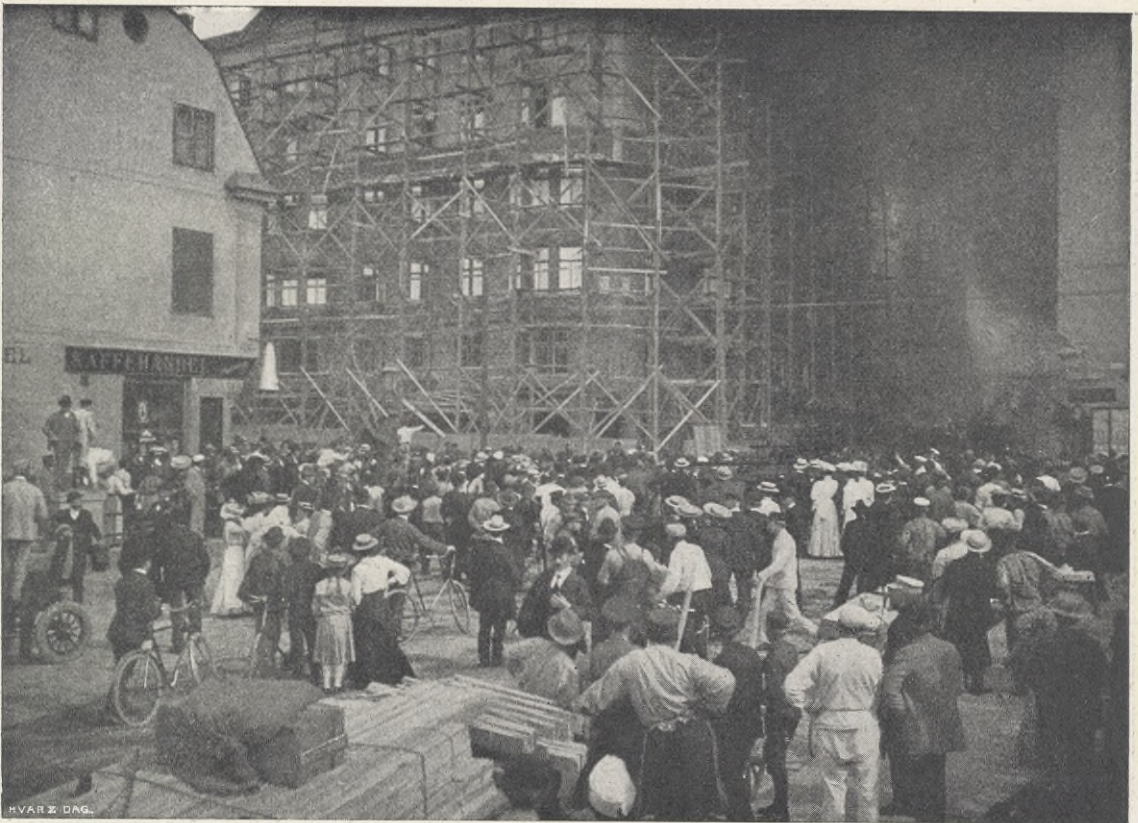

HPAR 8 DAUS fotograf i Sthm.

VY AF BRANDPLATSEN.

Kiloh: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthm—Öbg.

Närmast till vänster huset 16 A och B vid Torkel Knutsonsgatan, till höger huset 14 Krukmakaregatan. I förgrunden, tvärs öfver, går Krukmakaregatan; gatan rakt fram är Torkel Knutsonsgatan. Hornsgatan är nästa tvärgata.

Amatörfoto. A. Penzias, Sthlm.

JÄTTEBRANDEN I STOCKHOLM: Fotografii tagen under branden kl. 3,30 e. m.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Gbg.

HVAR 8 DAG

Efter fotograf.

KONUNGEN SAMT HERTIGPARET AF VÄSTERGÖTLAND MED PRINCESSOR anlade till Göteborg den 17 juli i och för västkustsejour å Marstrand och Särö.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Gbg.

RYSK MILITÄR PÅ ÅLAND.

Korrespondens samt fotografier tagna dessa dagar af H. 8. D:s särskildt ditsände finske fotograf.

Efter fotografi.

RYSK VAKTPOST VID STRANDEN AF PRESTÖ.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Gbg.

I ett härligt läge midt emot Bomarsunds ruiner ligger det i dessa dagar så mycket omtalade Prestö. Turisten eller den nyfikne, som med ångbåt anländer till Bomarsund, finner intet af intresse i militäriskt hänseende. Lägret befinner sig på andra sidan holmen och är ej synligt från bryggan.

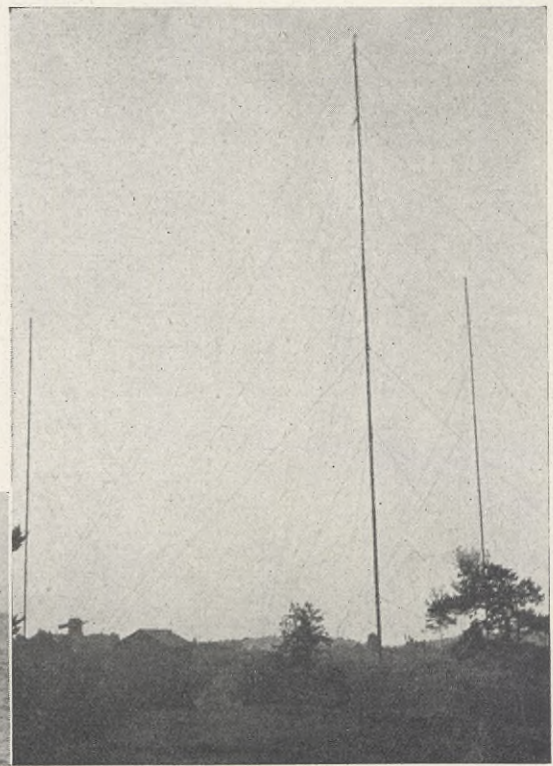
Redan kl. 5 på morgonen lade ångfartyget Stella, med eder fotograf ombord, till vid Bomarsund. Tagande den tidiga morgontimmen i akt styrdes genast stegen ner till sundet och genom viftningar erhöles båt från lotsstugan i det midt emot belägna Prestö.

Högt öfver träden syntes de höga masterna till Marconitelegrafan i det ryska lägret. Hållande kurs på dem befann jag mig snart vid målet för min färd. I lägret rådde redan lif och rörelse, öfverallt sågos soldater kokande vatten till tsjarju (té), andra rulla ihop sina schiveller, hvilka användts till läger, endast vid telegrafan syntes tvänne soldater med gevär för fot, orörliga på vakt och nere vid stranden skrider en patrull långsamt af och an, medan hans kamrater ännu hvila vid en eld underhållen af ruskor och enris.

Efter fotografi.

KRONOLOTSÅNGARE LOSSAR PROVARIANT Å LUMPAREN.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Gbg.

APPARATERNA FÖR TRÅDLÖS TELEGRAFI.

HVAR 8 DAG

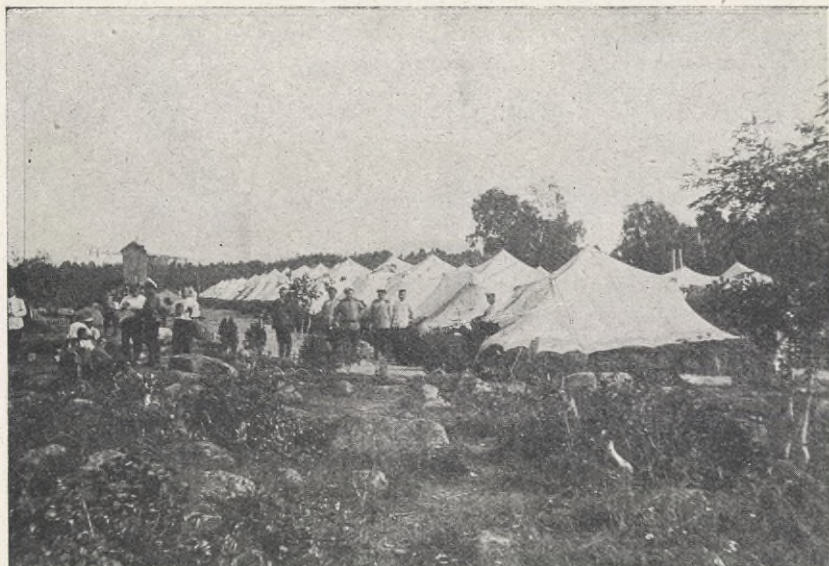
Köster fotografier

SOLDATPIKET VID BOMARSUNDS RUINER.
DEN SPRÄNGDA KRUTKÄLLAREN.

RYSK MILITÄR PÅ ÅLAND:

LOTSSTUČAN PÅ PRESTÖ.
OFFICERARNES HÄSTAR ÖFVAS I SIMNING.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparve Sklm.—Obo

HVAR 8 DAG

Efter fotografier.

RYSK MILITÄR PÅ ÅLAND: LÄGERBILDER FRÅN PRESTÖ.

Utköpt: Korr. A.-B. Bengt Silfverparre Sthlm.—Oty

Efter fotografi.

DEN RYSKE ÖFVERSTEN-ÖFVERBEFÄL-
HAFVAREN MED DOTTER.

Någon officer syntes lyckligtvis ej till vid en så tidig timme och af de vänliga soldaterna hade jag intet ondt att vänta. Snabbt således fram med kameran och så knäpp på knäpp.

Klockan börjar emellertid närma sig 7 och oviss om huru fort en officer möjligen kunde dyka fram ur någon bondstuga, ta'r jag min "Matts ur skolan" och beger mig på återväg till Bomarsund.

Invid ruinen har en hop soldater, nyss ankomna med en kronoångare, sökt nattkvarter. En officer synes å en höjd, sysselsatt med topografiska mätningar.

Emellertid söker jag mig litet sugen till en bondstuga, för att få litet till lifs.

Här törnar jag plötsligt ihop med själfva regementets chef, en öfverste.

Dock ingen fruktan, på neutral mark är man ej rädd för obehagliga frågor, och efter något parlamentärerande lyckas jag erhålla tillstånd att taga en fotografi af öfversten med dotter.

På hemfärden syntes en torpedojagare med kurs åt söder, antagligen på jakt efter misstänkliga ångare, med gevär och dylikt ombord.

Å Lumparen syntes en större last-ångare i barkasser lossande proviant åt lägreets innebyggare.

Foto.

Efter fotografi.

TOPOGRAFISKA MÄTNINGAR.
RAST.

Klubb: Hengt öfverparre.

EN RYSK SALTSJÖ.

EFTER KORRESPONDENS OCH FOTOGRAFIER TILL H. 8. D.

Efter fotografi.

BASKUNTJACK, en rysk saltsjö.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Skjerveparre Sthlm—Gbg

Baskuntjack är namnet på en saltsjö belägen i södra Ryssland c:a 50 verst öster om Volga mellan Tsarizyn och Astrakan. Förbindelsen mellan Volga och Saltsjön uppehålls genom en liten järnväg, som ryska kronan byggt enkom för salttransportens skull.

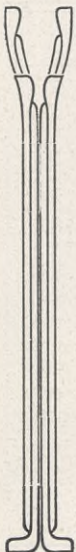
Sjön är ungefär en half kvadratmil stor, men endast några fot djup. Åt norra sidan ligger saltet lagradt i en djup bergfast kaka så hård, att man måste använda dynamit för att kunna få lös något däraf. Åt södra sidan däremot ligger saltet lösare, och är det här brytningsarbetet egentligen bedrifves, hvilket mycket lätt går för sig med vanliga spadar och hackor. Härpå lastas det lösbrutna saltet på vagnar, hvilka dragas af kameler, såsom varande mindre ömtåliga. Saltet föres på så sätt upp utefter järnvägen där det tornas upp i en ett 10-tal meter bred och 15 meter hög bank hvilken följer järnvägslinjen åtminstone ett par km. framåt. Staten har utarrenderat sjön till ett 50 tal firmor, hvilka hafva hvar och en sin remsa midt öfver sjön. I hyra tager kronan först och främst 1 kopek för hvarje ur sjön upptaget pud, samt sedermera 3 kop. pr pud i frakt från B. till redden vid Volga. Staten tyckes göra ganska goda affärer, ty årligen fraktas omkring 26,000,000 pud. Färdigmalet och inlastadt å skepp står saltet ej mer än till omkr. 6

kop pr pud, men tyckes för arendatorerna dock vara god affär.

Arbetena i sjön utföres mestadels af grusinare och kalmucker. I allt som allt sysselsättes sommartiden öfver 10,000 arbetare, af hvilka flertalet dock vid höstens början dragas bort för att nästa vår återkomma.

Sjön är intressant i och för sig och isynnerhet intressant sommartiden, då arbetet är i full gång. Utom människan och hennes husdjur finnes intet lefvande väsen omkring eller i sjön. Till och med flugor och myggor, som i dessa trakter utgöra en formlig landsplåga, hålla sig fjärran från trakten kring saltsjön. Det är "Döda hafvet" en miniatyr, och sådana sjöar har Ryssland godt om; de flesta dock ej bearbetade af brist på företagsamhet. För öfrigt är befolkningen vid Baskuntjack tämligen vanlottad på allt, som hör till lifvets uppehälle och nödortft. Intet göres heller för arbetarnes trefnad, då alla arendatorerna vilja förtjäna så mycket som möjligt. Man bor i eländiga smutsiga träkåkar och jordkulor, hvilka hvarken skydda för värme eller kyla och allra minst för regn. Men grusinen knotar icke, ty hans behofver äro de minsta tänkbara. Bilderna visa i hufvudsak ungefär, hur arbetet bedrifves.

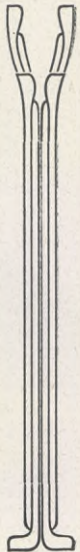
T.—

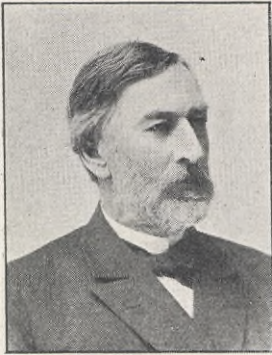
Efter fotografi.

INLASTNING AF SALT VID JÄRNVÄGEN.

Kliché: Bengt Skjerveparre.

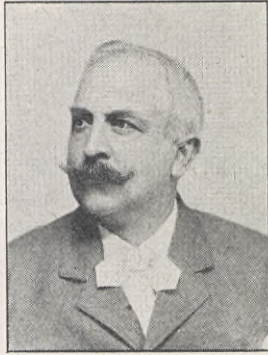

VECKANS PORTRÄTTGALLERI.

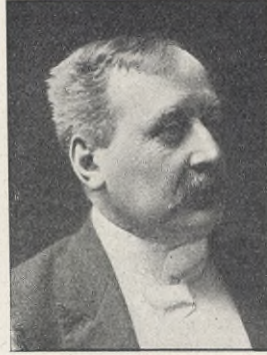
E. L. W. ÖDMANSSON.

75 år fyllde den 8 juli f. professorn i syfilidologi Ernst Lars Wilhelm Ödmansson. H. & D. har förut, årg. II:44, återgivet helsidesbild med utförlig biografi af den framstående mannen.

P. O. N. BOISEN.

Den 21 juli fyllde stadsarkitekten i Ystad, P. O. N. Boisen, 70 år. Född i Danmark inlyttade B, efter att ha genomgått Konstakademien i Köpenhamn, 63 till Sverige och har där varit stadsarkitekt i ett 20-tal år.

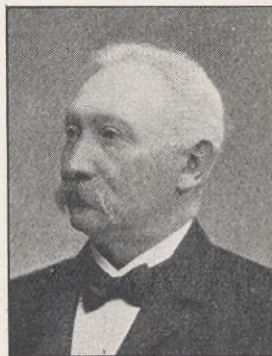
F. R. EGERSTRÖM.

55 år fyllde den 6 juli sekreteraren i landtbruksstyrelsen F. R. Egerström. Stud. 69, fil kand. 73, jur. utr. kand. 78, e o notarie i Svea hofrätt s. å, v häradshöfding 81, amanuens i civildepetet 82, notarie i lagutskottet 83—89, sek. i Landtbruksstyr 90, ledam. i samma styr. 94, ledam. i Landtbr.-akademien 01.

F. T. SCHMIDT.

Den 6 juli fyllde ryske v konsulin Fritz Schmidt i Carlshamn 50 år. Mångårig led — nu vice ordförande — af drätselkammaren, styrelseledamot i Skånebankens afdelningskontor och i Tekniska yrkeskolan m. m.

A. B. WARHOLM.

Den 10 juli fyllde bergsingenjören Axel Berahard Warholm 70 år. Utex. från Tekn. Inst. i Sthlm 57, prakt. i Norge 57—58, ingenjör vid Falu kopparverk 59—76 och skötte där en del tillverkningar. Flyttade 76 till Petersburg för exploatering af svenska maskiner. Sedan 02 redaktör för Industritidningen Norden.

C. A. H. NORLANDER.

Den 11 juli fyllde öfversten Carl Anders Henrik Norlander i Lund 60 år. Stud. 63, underlöjtnant vid N. skånska inf.-regementet 65, major vid S. skånska inf.-regementet 88, öfverstelöjtnant 02, afsked 04, öfverste i armén 05. Fäktmästare och gymnastiklärare vid Lunds universitet sedan 83.

C. O. EMTHÉN.

50 år fyllde den 7 juli rådmannen Ossian Emthén i Hernösand. Stud. 78, hofrättsex. 83, vice häradshöfding 86, rådmän i Hernösand sedan 88. Ombudsman vid Hernösands Enskilda Bank samt sekreterare i landstinget sedan 88. Ordförande i drätselkammaren 91—93. Vice ordförande i brandstyrelsen sed. 96.

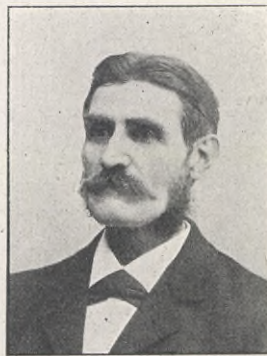
C. O. W. BÄCKSTRÖM.

Den 7 juli fyllde trafikchefen i Bollnäs, kapten Werner Bäckström 50 år. Utex Tekn Högskolan 79. Tjänstgjort vid järnvägens bygn. som järnvägsstyrelsens kontrollör, Ban- och maskiningenjör samt trafikchef. Verkst dir vid Daln—Hels. järnväg. Kapten vid Väg- och Vattenbyggnadskåren sedan 97.

O. M. P. MÖLLER. †

Den 4 juli afled i Malmö, direktören Oscar Magnus Petter Möller. Född 29, student 49, kam. ex. 50, i Malmö sparbanks tjänst sedan 70, i styrelsen 97 och verkställande direktör samma år.

A. OLSSON. †

Den 1 juli afled i Uppsala öfverbannmästaren Anders Olsson, vid 64 års ålder. Öfverbannmästare vid statens järnvägar sedan 75, var O. en framstående och duglig man i sitt fack; innehade guldmedalj af 5 storleken för nit och redlighet i rikets tjänst.

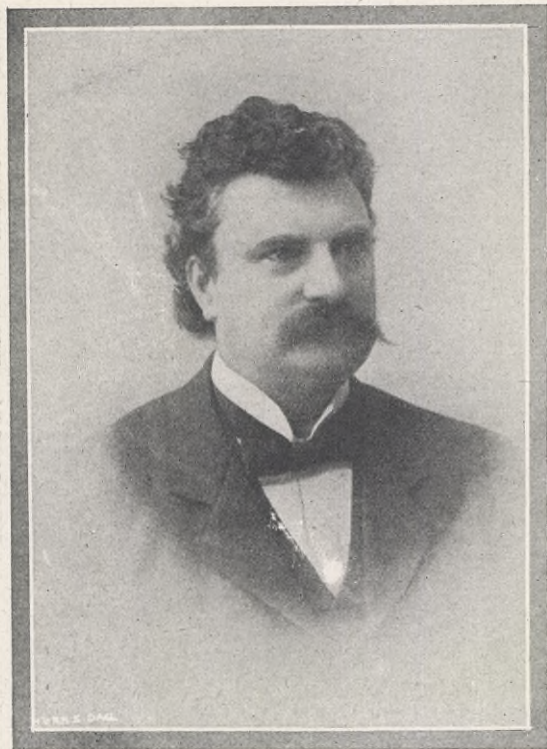

J. ULLSTEDT. †

Den 9 juli afled i Stockholm den kände sånganföraren, kassören John Ullstedt, 50 år gammal. Dirigent i Kvartettsångarförbundet.

**BLIF
MEDARBETARE
i
HVAR 8 DAG**

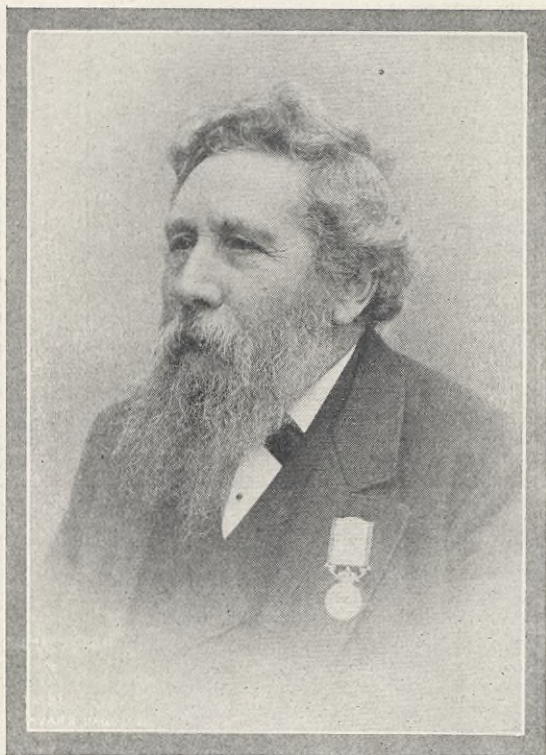
Skrif aldrig och fråga först — tid går därvid förlorad — utan insänd hvad Ni tror lämpar sig för tidningen, vare sig berättelser, uppsatser eller goda fotografier af tillrägelser m. m. för dagen.

Efter porträtt.

O. EKLUND.

Klisché: Bengt Sjöfversparre.

Efter porträtt.

C. F. SAMUELSSON.

Klisché: Bengt Sjöfversparre.

Till chef för goodtemplarorden i Sverige har på möte i Norrköping valts redaktör *Oscar Eklund* i Stockholm. Född i Arboga den 8 juli 1861. Boktryckare i Stockholm; utgivare af Svenska Good-Templar 81 87; red. och utgivare af Reformatorn från 88; utgivare af Good-Templarordens årsmötes förhandlingar från 1902; ordf. i Stockholms Liberala valmansförening från 96. Ledamot af Andra kammaren för Stockholms stad från 94.

INDUSTRIELT 50-ÅRSJUBILEUM.

I år kunde *Almedahls fabriker*, det synnerligen välrenommerade och särskildt för den kvinnliga allmänheten bekanta linnespinneri- och väfverietablissemnet i Göteborg, fira sitt 50-årsjubileum, med anledning hvaraf ett 60-tal medaljer härromdagen utdelades till bolagets äldste tjänstemän och arbetare för mellan 53 till 20 tjänsteår.

HVARS DAG.

Efter porträtt.

ALMEDAHL'S FABRIKERS NUVARANDE OCH FÖRRE DISPONENTER.

J. BUSCK.

J. G. BUSCK.

Klisché: Bengt Sjöfversparre.

Den 9 juli afled i Göteborg smedförmannen vid Statens järnvägar, Carl Fredrik Samuelsson, en man, som spelat en betydande roll i stadens arbetarehistoria och hvars lifsgärning satt frukter i flera samhällsliga institutioner. Han stod i många år som Göteborgs mest framskjutne man i arbetareledet och häfdade denna sin ställning med odisputabel heder. Ett rättframt sätt, frimodighet och bottenärlighet i allt hans görande och låtande förskaffade honom popularitet och framförallt förtroende hvarhållt hans dugande förmåga togs i anspråk. Det var S. som jämte andra intresserade medborgare verkställde den sammanslutning, som heter Göteborgs Arbetareförening. I Arbetareföreningen verkade S. oegennyttigt och ihärdigt som alltid, i egenskap af styrelseledamot, vice ordförande och slutligen som ordförande i en lång följd af år. En mängd motigheter af alla slag föistod den praktiske mannen att jämte sina kolleger öfvervinna, och talrika voro de initiativ, som togos.

Samuelsson var vidare en af stiftarne för Arbetarnes byggnadsförening, som under bostadsbristens dagar och sedan långt framåt verkade till stort gagn. S. var i denna förening styrelseledamot och ledamot af förvaltningsrådet. Jämte några andra personer, hvilka alla äro ur tiden, stiftade hr S. 1871 Göteborgs Folkbank och gjorde därmed den mindre industrien och arbetareklassen en ovärderlig tjänst. Invaldes i stadsfullmäktige och verkade där under 4 perioder både i öfverläggningarna och än mera enskildt som rådgifvare, hälst då det gällde befordrandet af småfolkets väl. Aldrig svek Samuelsson den klass, med hvilken han hade så många gemensamma band. Till nutidens arbetarörelse ställde han sig förstående om ock ej alltid gillande.

Alla, hvilka kände honom, ägna hans minne tacksamhet för hans ingalunda vanliga insats i det allmänt medborgerliga lifvets tjänst och för hans goda hjärta.

BROKIGT UTOMLANDSNYTT.

HVAR 8 DAG.

Red. Boissonnas

RÖDA KORSET-KONFERENSENS I GFNÈVE AFSLUTNING: Röda Korsets stiftare, Nobelpristagaren Henri Dunant, synes längst till höger (1).

HVAR 8 DAG.

KUNG ALFONSO SOM KAVALLERIST. En snapshot från La Granja där det unga konungaparet tillbringar sin smekmånad.

HVAR 8 DAG.

THAW.

WHITE.

Porträtt till Newyork-dramat.